

вонымі штандарамі перад аднолькавымі трыбунамі ў тысячых аднастайных з выгляду савецкіх гарадоў. З вышыні трыбунаў масы віталі, так бы мовіць, правадыры *рэвалюцыі* — мажныя, пещчаныя, з азызлымі тварамі. І не было ў *рэвалюцыі*, як сьпявалася ў аднэй савецкай песні, сканчэння...

Потым была „перабудова“, якую таксама называлі *рэвалюцыяй*.

А наагул XX стагодзьдзе атрымалася багатым на *рэвалюцыі* — навукова-тэхнічную, кампутарную, сэксуальную. Савецкага Саюзу гэты *рэвалюцыйны* „бум“ як быццам не закрануў. Тлумачальны слоўнік беларускае мовы да слова „*рэвалюцыя*“ дае такі прыклад з часопіса „Беларусь“: „Аўтаматы сыстэмы Чарвені для набіўкі запалкавых карабкоў зрабілі цэлую *рэвалюцыю* на камбінаце“.

А напрыканцы стагодзьдзя выбухнулі сьпеўная *рэвалюцыя* ў краінах Балтыі ды аксамітная — у Чэхаславаччыне. Але гэта ўжо зусім іншая гісторыя.

Рэха

Сяржук Сокалаў-Воюш

Уся гісторыя продкаў *рэхам* адгукаецца ў нашчадках. Часам гэтае *рэха* прыемнае й шчаснае, а часам горкае й балючае. *Рэха* Полацкай зямлі. *Рэха* Вялікага Княства і Беларуска-Польскай канфэдэрацыі — Рэчы Паспалітай. Этапы нашае велічы, якія толькі ў выглядзе *рэха* дакаціліся да Расейскай імперыі і ейнага пераемніка СССР. Ёсць у гэтым *рэху* і свая лыжка мёду, але й мёд гэты — таксама *рэха*.

Слова *рэха* прыйшло да нас з грэцкай праз лацінскую й нямецкую. Там яно было *эхам*, але недзе на парозе Беларусі затрымцела ўсхваляванае слова і, падхапіўшы вібрант -р-, пачулася народнаму вуху як *рэха*. Гучнае й раскоцістае, яно даносіць да нас сьмех, сьпеў, гамонку, распач і крык пра дапамогу. *Рэха* заўсёды эмацыйнае, і мне часам нават дзіўна, што яно прыжылося ў ціхмяных, параўнаўча зь іншымі — скупых на адкрытыя выбуховыя эмоцыі беларусаў. Гэта, дарэчы, чуваць ува ўласнабеларускіх адпаведніках *рэха* — водгуку, водгульлі, водгаласе, водгаласку, голасе, адгалоску, адгалосьсі, розгаласе, адпаве, пошчаку, водзыўках, адгуку. А вось пазычаны рэзананс гучыць больш жорстка. У *рэху* чуюцца *брэх*, *грэх*.

У параўнаньні з расейскім *эхом* — мяккім, згубленым у моўных цянётах, нашае *рэха* напоўненае нейкім магічным унутраным зьместам. Сядзьце самотна ў пакоі і скажыце два гэтыя словы з інтэрвалам. *Эхо... Рэха...* А потым шчыра прызнайцеся самому сабе, якое з двух вам бліжэй, якое больш зьмястоўнае, больш глыбокае.

Сабака

Юрась Бушлякоў

Сабака — жывёліна свойская. У незапомную пару прыручыў быў чалавек *сабаку*, і адгэнуль там, дзе ёсць людзі, заўсёды знойдзецца *сабака*. Ці то з іранскіх, ці то зь цюркскіх моваў прабралася да нас само гэтае слова — *сабака*. *Адзін сабака, два сабакі* — мы гаворым па-беларуску, і нас пры гэтым выпрабуйвае, як некалі пісаў Дубавец, мужчынскі род нашага *сабакі*.